

Fegl d'infurmaziun davart la promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (agid pratic)

Realisaziun (recumandaziun)

- La scola dovra da princip nunbirocraticamain ed en atgna cumpetenza la promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (Pin-s). Tenor lescha n'èsi betg prescrit da consultar il servetsch psicologic da scola (SPS).
- Las pedagogas curativas da scola ed ils pedagogs curativs da scola (PCS) disponan da las cumpetenzas diagnosticas respectivas.
- La lescha da scola na prevesa nagina limitaziun temporala per Pin-s. Ina Pin-s a vista pli lunga è raschunaivla en spezial en cas d'in disturbi da leger e scriver (legastenia) sco er en cas da difficultads da far quints (discalculia), perquai che quests disturbis perduran. Cun Pin-s pon vegnir intermediadas strategias impurtantas per promover las scolaras ed ils scolars (SeS) cun cleras finamiras.
- SeS cun AD(H)S resp. cun autras difficultads da cumportament u da percepziun vegnan per regla promovids en il rom da la Pin-s.
- Perquai ch'ils disturbis menziunads sa mussan fitg savens stoi vegnir partì dal fatg ch'in basegn da promoziun correspudent exista en mintga classa. Las resursas respectivas ston vegnir planisadas ordavant.

Consultaziun dal SPS

- Tenor l'ordinaziun tar la lescha da scola è la consultaziun dal SPS prevista mo en cas da dumondas u d'intschertezas.
- La consultaziun dal SPS è raschunaivla, sche
 - la promoziun n'ha betg success, malgrà in sustegn regular da fin ussa;
 - i existan intschertezas concernent las mesiras da promoziun;
 - eventualas difficultads da leger e scriver correctamain resp. da far quints duain vegnir diagnostigadas;
 - ulteriuras mesiras, sco p.ex. in'expertisa pervia d'ina eventuala cumpensaziun da dischavantatgs, premettan ina diagnosa.
- Ina consultaziun dal SPS "en tut ils cas" da Pin-s n'è betg cuvegnetta e dovra resursas dal SPS che mancan alura per auter.

Annunzia e proceder

- En cas da malsegirezzas en connex cun il proceder po la PCS contactar precedentamain il SPS (ev. cussegliaziun spezialisada).
- Annunzia tenor il mussavia (cf. pagina d'internet), en spezial cun documentaziun da las stentas da promoziun da fin ussa e cun l'eventuala controlla da las prestaziuns da scola.
- A la maisa radunda vegnan fixadas cuminaivlamain las finamiras e las mesiras da promoziun concretas. La documentaziun dals resultats e da la cuvegna è chausa da la scola (p.ex. en il rom d'in curt protocol)

Furma scritta

- Il SPS na fa da princip betg rapports davart la Pin-s, resp. la lescha da scola na prevesa betg quai.
- Sch'i vegn diagnostigada ina difficultad da leger e da scriver correctamain resp. da far quints ubain en cas da talents extraordinaris, vegn fatg sche necessari in'expertisa.

Basas legalas

Ordinaziun tar la lescha da scola (2012)

Art. 48 *2. en il sector simpel*

¹ Il scleriment en il sector simpel vegn fatg dals posts spezialisads reconu- schids dal departament, sche:

- a) i existan intschertezzas u i na po betg vegnir cuntanschi in accord tranter las parts participadas davart la realisaziun da mesiras da la pedagogia speziala;
- b) las finamiras da l'instrucziun duain vegnir adattadas;
- c) igl è necessari da realisar mesiras pedagogic-terapeuticas.

² La deliberaziun da scholaras e da scolars da singuls roms dovra la permissiun da l'uffizi.

Directivas davart las mesiras da la pedagogia speziala (2013)

Promoziun integrativa (PI)

La promoziun integrativa vegn fatga en la classa regulara. Las premissas èn che la promoziun integrativa ha avantatgs per la scolara u per il scolar, che ha in basegn spezial da promoziun, e ch'ella è supportabla per la classa regulara (art. 46 al. 2 lescha da scola).

La promoziun integrativa cumpiglia la promoziun sco prevenziun (Pin-p), la promoziun senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (Pin-s) e la promoziun cun adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (Pin-c).

Solaras e scolars che han in basegn spezial da promoziun pon vegnir instruids – sin basa d'ina expertisa dal servetsch psicologic da scola – tenor in plan d'instrucziun adattà resp. tenor in'adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (art. 45 lescha da scola, art. 48 al. 1 lit. b ordinaziun da scola).

Promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (Pin-s)

La promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun vegn fatga en spezial en cas da flaivezzas parzias da la prestaziun.

Solaras e scolars che han ina flaivezza parziala da la prestaziun sco p.ex. difficultads da leger, da scrire correctamain e da far quints, sco er difficultads da cumportament u da percepziun, che returnan en scola suenter ina malsogna pli lunga, che dovran sustegn per lur cumportament social, d'emprender e da lavurar u che han in talent extraordinari vegnan promovids en il rom dal plan d'instrucziun vertent.

Questa promoziun remplazza las terapias individualas da pli baud en cas d'ina legastenia u d'ina discalculia. Per regla vegn ella fatga en moda integrativa. Per motivs pedagogics po ella er vegnir fatga en moda parzialmain integrativa, ordaifer la stanza da scola u en gruppas che pertutgan pliras classas.

Directivas concernent ils attestats e la promoziun: (2017)

Art. 5 al. 1 e 2 Attestat e rapport davart l'emprender en cas d'in basegn spezial da promoziun

¹ Tar solaras e scolars che han in basegn spezial da promoziun sto l'attestat vegnir cumpletà cun in rapport davart l'emprender, en il sector simpel almain per il segund semester. Il rapport davart l'emprender vegn redigi da la pedagoga curativa da scola u dal pedagog curativ da scola resp. da la persuna spezialisada per mesiras da la pedagogia speziala, suenter che la persuna d'instrucziun da classa è vegnida consultada.

² Per solaras e scolars che profitan d'ina promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (Pin-s) poi – cun il consentiment en scrit da las personas cun la pussanza dals geniturs – vegnir desisti durant il sustegn, maximalmain però fin al cumenzament da la 5. classa primara, da dar ina nota en l'attestat per ils roms linguas e matematica. Il rapport davart l'emprender documentescha en spezial il stadi da la cumpetenza da la materia dals roms che na vegnan betg validads cun ina nota.